

פרשת ויצא

אחי מאין אתם (כט, ד)

אחר אשר לימדנו רבינו הקדמון בספר החינוך (מצוה טז) שפעולות חיצוניות הנה הינם משפיעים על הפנימיות, הנה מזה יש עצה טובה, הן לענין הטבה לזולתו על ידי טוב לב ופה טוב.

והנה הרגל נפלא יש לנו, והוא שיהא לשונו של אדם לשון רכה טובה וניחוחה.

ונסביר הדברים: הנה אדם פוגש בחבירו וליבו גס בו, כלומר הם "חברים טובים" ואין מקפידין זה על זה ויכולין לנהוג זה עם זה בדבר שנראה לכאורה כשלילי, אבל מרוב חיבתם אינם מקפידין זה על זה, (עיין כיוצא בזה בביצה כח.), והנה אפשר שהאחד יאמר לריעו: הו טיפש, איפה היית לא ראיתי אותך זמן רב. הנה בודאי לא יקפיד זה לעומתו כי מכיר את ליבו. אכן עבור ישור המידות, גם מדבר כזה ראוי ונכון להרחיק, ותחת סגנון זה יכול לומר סגנון נקי ונעים. הו אחי איפה היית...

צא וראה איך נהג יעקב כשפגש את הרועים ענה ואמר 'אחי! מאין אתם' וגו', ורק אח"כ העיר להם על הנהגתם ואמר 'הן עוד היום גדול לא עת האסף המקנה'.

וכך אנו רואים: ישנם בני אדם שלשונם נקי וצח, לא ישמע על פיהם דבר הנראה כתרעומת או כקינטור כלל, אפילו כשלא יקפידו הללו שלעומתם. ומאידך יש בני אדם אשר פיהם בסגנון של קינטור ודרך גסה ובלתי נעימה, והלא אותם הדברים יכולין קצת לשנות וישמע חיובי יותר ונעים יותר, אך מה? ההרגל אשר דשו בו הקנה להם הנהגה זו כטבע שני, ה' ישמרנו.

וביותר נחוץ להשמר ביתר שאת ויתר עז, כל הורה ומלמד, אם ינהגו בסגנון קשוח אפילו בצורה של צחוק, הנה ידעו נאמנה: כי הילדים יורשים תכונה גסה אשר תלווה אותם לאורך ימים. ולכן מוטל שבעתים על ההורים והמורים והמלמדים לנהוג בדרך נימוסית ביותר לבל יקלקלו את החניך הרך.

ובהנהגה זו בזמן ממושך - זוכים לשפץ את הפנימיות והלב נעשה רך ורגיש ומבין, ומסירים לב האבן וקונים לב בשר, כי החיצוניות משפיע על הפנימיות. השם יתן לנו דעת כיצד לנהוג. אמן.

מקור: הרב אלעזר רז שליט